

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)

ประเทศไทย: ยกเลิกข้อจำกัดเกี่ยวกับการชุมนุมทางการเมืองและฟื้นฟูสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานในประเทศไทยอย่างเต็มรูปแบบ

๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

กรุงเทพฯ ประเทศไทย --- คณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล (International Commission of Jurists หรือ ICJ) แสดงความผิดหวังต่อคำพิพากษายกฟ้องของศาลปกครองประเทศไทยในวันศุกร์ที่ผ่านมาในคดีที่มีการฟ้องร้องว่าสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ดำเนินการจำกัดสิทธิในการแสดงออกและการชุมนุมโดยสงบอย่างไม่ชอบธรรม นอกจากนี้ยังขอเรียกร้องอีกครั้งให้มีการยกเลิกข้อจำกัดการชุมนุมทางการเมือง และเรียกร้องให้มีการฟื้นฟูสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานในประเทศไทยอย่างเต็มรูปแบบ

ในวันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๑ ศาลปกครองได้พิพากษายกฟ้องคดีที่ผู้จัดกิจกรรม “We Walk เดินมิตรภาพ” (We Walk march) ฟ้องร้องดำเนินคดีต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติและเจ้าหน้าที่ตำรวจ ๖ นาย เนื่องจากการเดินขบวนในกิจกรรมดังกล่าวถูกปิดกั้นจำกัดเพราะขัดต่อคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ ๓/๒๕๕๘ (คำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ ๓)

ในคำพิพากษานั้น ศาลปกครองได้อ้างอิงถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights หรือ ICCPR) ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี และคำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ ๓ ในการพิจารณาว่าการเดินขบวนดังกล่าวเป็นของการชุมนุมสาธารณะ ทั้งนี้ คำพิพากษาของศาลปกครองได้อธิบายว่าศาลพิพากษายกฟ้องในคดีดังกล่าวเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องนั้นเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ

“เป็นเรื่องที่น่าตกใจที่ผ่านไป ๔ ปีนับตั้งแต่การรัฐประหารแต่คำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ ๓ และกฎหมาย คำสั่งและประกาศอื่น ๆ ที่มีผลในทางจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนยังมีผลบังคับใช้อยู่” นายคิงสลีย์ แอ็บบอต ที่ปรึกษากฎหมายระหว่างประเทศอาวุโส ICJ กล่าว

“ศาลปกครองมิได้ใช้โอกาสที่สำคัญนี้ในการให้ความเห็นว่าข้อจำกัดเกี่ยวกับการชุมนุมทางการเมืองควรถูกยกเลิก และกฎหมายคำสั่งและประกาศทั้งหลายที่ขัดกับพันธกรณีทางสิทธิมนุษยชน

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)

ระหว่างประเทศของประเทศไทยควรถูกแก้ไขหรือยกเลิกในทันทีเพื่อฟื้นฟูสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานในประเทศไทยอย่างเต็มรูปแบบ” นายแอ็บบอต กล่าวเพิ่มเติม

การเดินทางดังกล่าว ซึ่งเป็นไปโดยสงบนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อยืนยันสิทธิของประชาชนใน ๔ ประเด็นหลัก ได้แก่ หลักประกันสุขภาพที่จะสามารถดูแลทุกคนในประเทศ นโยบายที่ไม่ทำลายความมั่นคงในอาหาร กฎหมายที่จะไม่ลดทอนสิทธิมนุษยชน – สิทธิชุมชน และรัฐธรรมนูญที่เป็นกฎหมายสูงสุดต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมและรับฟังอย่างรอบด้าน

ความเป็นมาเกี่ยวกับคำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ ๓

คำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ ๓ ห้ามการชุมนุมทางการเมืองที่มีจำนวนตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป โดยมีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ละเมิด

คำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ ๓ เป็นหนึ่งในคำสั่งหัวหน้าคสช.และคำสั่งคสช.ที่ยังคงบังคับใช้อยู่ นับตั้งแต่การรัฐประหารในปีพ.ศ. ๒๕๕๗ และถูกนำมาใช้ในทางที่เป็นการจำกัดสิทธิที่ได้รับการประกันใน ICCPR เช่นเดียวกับกฎหมายหมิ่นประมาททางอาญา กฎหมายที่เกี่ยวกับการกระทำผิดที่มีลักษณะเป็นการสร้างความปั่นป่วนในหมู่ประชาชน พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ และพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ

ในเดือนกันยายน พ.ศ.๒๕๖๑ มีรายงานว่าเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออกมา กล่าวว่าการเลือกตั้งทั่วไปจะจัดได้อย่างเร็ววันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๒ และอย่างช้าคือวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๒

ในวันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๑ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ออกคำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ ๑๓/๒๕๖๑ (คำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ ๑๓) เพื่อปลดล็อกข้อจำกัดบางส่วนสำหรับพรรคการเมืองเพื่อให้พรรคการเมืองสามารถทำกิจกรรมบางรูปแบบได้

อย่างไรก็ตาม คำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ ๑๓ ยังคงจำกัดกิจกรรมของพรรคการเมือง โดยเปิดช่องให้เจ้าหน้าที่สามารถจำกัดกิจกรรมของพรรคการเมืองที่ "มีลักษณะเป็นการหาเสียง" ที่สามารถถูกตีความได้กว้างขวางและไม่ชัดเจนได้

คำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ ๓ ยังคงมีผลบังคับใช้อยู่แม้จะมีการประกาศใช้คำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ ๑๓ แล้วก็ตาม

ในวันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๑ มีรายงานว่านายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี กล่าว ว่าคสช.น่าจะมีประชุมกันในเดือนธันวาคมเพื่อพิจารณาปลดล็อกข้อจำกัดเกี่ยวกับกิจกรรมการเมืองทั้งหมด

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)

จากสถิติที่ได้รับการรวบรวมโดยศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชนพบว่า นับตั้งแต่การรัฐประหารในปี พ.ศ.๒๕๕๗ จนถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๑ มีบุคคล ๓๗๘ คนถูกดำเนินคดี เพราะละเมิดคำสั่งห้ามชุมนุมทางการเมืองที่มีจำนวนตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป

ความเป็นมาเกี่ยวกับการดำเนินคดีในศาลปกครอง

ในวันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๑ บุคคลประมาณ ๑๐๐ คนทั้งจากกลุ่มภาคประชาสังคม และบุคคลทั่วไปได้รวมตัวกัน ณ บริเวณมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จังหวัดปทุมธานี เพื่อเข้าร่วมในกิจกรรม We Walk march

มีรายงานว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจไทยได้ทำการปิดกั้นจำกัดการเดินทางดังกล่าวซึ่งถูกกล่าวหาว่าละเมิดคำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ ๓ โดยทำการปิดกั้นมิให้ผู้ชุมนุมเดินเท้าออกจากบริเวณมหาวิทยาลัยได้มีการตั้งด่านของเจ้าหน้าที่บนเส้นทางเดินขบวนเพื่อตรวจสอบและถ่ายรูปสำเนาทะเบียนรถกับรูปบัตรประจำตัวประชาชน ตลอดจนซักถามประวัติทุกคน และเรียกผู้เดินขบวนไปสอบปากคำ

ในวันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๑ ผู้จัดการเดินขบวนได้ยื่นฟ้องสำนักงานตำรวจแห่งชาติและเจ้าหน้าที่ตำรวจอีก ๖ นาย และขอให้มีคำสั่งให้ตำรวจยุติการใดๆที่มีลักษณะเป็นการปิดกั้นการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุม ขอให้ดูแลอำนวยความสะดวกและคุ้มครองเครือข่ายระหว่างที่ใช้สิทธิเสรีภาพพื้นฐานของตน พร้อมทั้งเรียกค่าเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน

ในวันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๑ ศาลปกครองได้มีคำสั่งกำหนด*มาตรการคุ้มครองชั่วคราว* ก่อนมีคำพิพากษา โดยระบุว่าการเดินทางขบวนเป็นการชุมนุมโดยสงบและสั่งให้ตำรวจให้ความคุ้มครองความสะดวกและความปลอดภัยแก่ผู้เดินขบวนตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ สำนักงานตำรวจแห่งชาติอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว

ในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๑ ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยืนตามคำสั่งเกี่ยวกับ*มาตรการคุ้มครองชั่วคราว*ของศาลปกครองกลาง

ในวันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๑ ศาลปกครองได้อ่านคำพิพากษาคดีที่ผู้จัดกิจกรรมเดินขบวนฟ้องร้องดำเนินคดีต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติและเจ้าหน้าที่ตำรวจ ๖ นาย

ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี ICCPR ในปีพ.ศ. 2539 ซึ่งประกันสิทธิที่จะแสดงออกได้โดยเสรีสิทธิในการชุมนุม และสิทธิในการสมาคม

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)

ติดต่อ

นายคิงสลีย์ แอ็บบอต (Kingsley Abbott) ที่ปรึกษากฎหมายระหว่างประเทศอาวุโส ICJ

อีเมล: kingsley.abbott@icj.org

ข้อมูลเพิ่มเติม

สำหรับข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับคำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ ๓ คำสั่งหัวหน้าคสช. คำสั่งคสช.อื่นๆ และกฎหมาย
ที่จำกัดเสรีภาพขั้นพื้นฐานในประเทศไทย โปรดดู

[ICJ, TLHR, Joint Submission in advance of the examination of Thailand's Second Periodic Report under Article 40 of the International Covenant On Civil And Political Rights, 6 February 2017](#)

[ICJ, TLHR and CrCF joint follow-up submission to the UN Human Rights Committee, 27 March 2018](#)